

22 Қараша
Сейсенбі,
2022 жыл

uil-gazet@mail.ru

Газет 1930

жылдың
қараша айынан
бастап шығады

ОЙЫЛ

ОРТАЛЫҚ САЙЛАУ КОМИССИЯСЫ ПРЕЗИДЕНТ САЙЛАУЫНЫҢ АЛДЫН АЛА НӘТИЖЕСІН ЖАРИЯЛАДЫ

Кеше таңертең ҚР Орталық сайлау комиссиясы президент сайлауының алдын ала нәтижесін жариялады. Орталық сайлау комиссиясының төрағасы Нұрлан Әбдіровтің айтуынша, сол уақытта ел өңірлері мен шет елдердегі сайлау учаскелерінде дауыстарды санау аяқталды. Жексенбі күні бойы онлайн режимде өңірлердің жедел деректері не-

гізінде ОСК қазақстандықтардың дауыс беруге қатысуының белгілі бір уақыттағы жағдайын хабарлап отырды. 9 брифинг өтіп, ақпарат шұғыл беріліп отырды. Осылайша ОСК төрағасының айтуынша, Қ.Тоқаевқа 6 млн 456 мың 392 сайлаушы немесе олардың 81,31%-ы дауыс берген. «Беріне қарсымын» бағанын 460 484 немесе 5,8% сайлаушы таңдаған.

Сонымен бірге, Жиғули Дайрабаевқа 271 641 немесе 3,42 пайыз, Қарақат Әбденге 206 мың немесе 2,6 пайыз, Мейрам Қажықенге 200 907 немесе 2,53 пайыз, Нұрлан Әуесбаевқа 176 116 немесе 2,22 пайыз және Салтанат Тұрсынбековаға 168 731 немесе 2,12 пайыз дауыс берілген. Өзірге аумақтық сайлау комиссиялары дауыс беру нәтижелері туралы хаттамалардың электронды

көшірмелерін ұсынды. «Сонымен, нақтыланған сайлаушылар тізімдеріне сай, жалпы сайлаушылар саны 11 млн 953 мың 465 адамды құрады. Оның 8 млн 300 мың 46 адамы немесе 69,44 пайызы дауыс беруге арналған бюллетендерді алды. Дауыс беру күні ҚР Президентігіне кандидаттардың 11 мыңнан аса сенім білдірген адамдары, шетелдік халықаралық ұйымдардың 641 байқаушысы, саяси партиялардың 15,5 мыңнан аса байқаушысы, қоғамдық бірлестіктерден 30 мыңнан аса байқаушы сайлауды бақылауды жүргізді. Сайлау учаскелерінде 1225 қазақстандық БАҚ өкілдері, 23 елдің 41 шетелдік БАҚ-тың аккредиттелген журналистері ақпарат таратты», - деді Нұрлан Әбдіров Орталық сайлау комиссиясында өткен брифингінде. Айта кетейік, кеше 20 қарашада елімізде кезектен тыс президент сайлауы өтті. Барлық өңірде 10 033 учаске жұмыс істеді. Ал шет мемлекеттердегі Қазақстан өкілдіктері жанындағы 68 учаске құрылған. Еліміздегі бүкіл сайлаушылардың 69 пайызы немесе 8 млн 282 мыңнан астам адам өз таңдауын жасаған. Сонымен бірге, түнде Exit poll әдістемесі бойынша жүргізілген сауалнамалардың алғашқы қорытындылары мәлім болды.

«ҚАЗАҚПАРАТ»

ӘР ТҰРҒЫННЫҢ АЗАМАТТЫҚ БОРЫШЫ

Кеше елімізде кезектен тыс Президент сайлауы өтті. Ойыл қазақ орта мектебінде орналасқан №392 сайлау учаскесінде дауыс

беру еліміздің мемлекеттік әнұранымен басталды. Сағат таңғы 7-ден бастап ойылдықтар өз таңдауларын жасап, белсенділік танытты. Бұл сайлау учаскесінде алғашқылардың бірі болып аудан тұрғыны Ғалия Әділханова дауыс берді. Кемелет жасына толғаннан бері бірде бір сайлаудан қалып көрмегенін айтты:

- «Біз кеңестік кезеңнен келе жатқандықтан бұл шаралардың қандай маңызды екендігін жақсы түсінеміз. Менің ойымша бұл кез-келген ел азаматының құқығы және борышы» - дейді Ғалия Әділханова.

Сонымен қатар тұрғындарға қуаныш сыйлау үшін барлық дауыс беру учаскелерінде көңілді әуен шырқалып, алаңдарда ауылшаруашылығы жәрмеңкесі ұйымдастырылды.

ОЙЫЛ АУДАНЫНЫҢ ӘКІМІ ДАУЫС БЕРДІ

Ойыл ауданының тұрғындары таң алакеуімнен өздерінің жергілікті сайлау учаскелерінде дауыс беруде. Ойыл селосындағы №390 сайлау учаскесінде алғашқы да-

уыс бергендер әдеттегідей аға буын өкілдері. Жергілікті тұрғындармен қатар алғашқылардың бірі болып Ойыл ауданының әкімі Асқар Қазыбаев та дауыс берді. Қарапайым халықпен бірге кезекке тұрып, олардың сайлау күні көңіл-күйлері мен саяси шараға деген көзқарастарын сұраған аудан әкімі,

- Бүгін еліміз үшін тарихи сәт. Ел Президентін таңдау - алдағы бағдарымызды айқындайтын маңызды науқан. Менде өзімнің азаматтық борышымды орындап, өз таңдауымды жасадым, - дейді Асқар Қайырғалиұлы. «Мен сайлаудың ашық және Қазақстан заңнамасына сәйкес өтетініне сенімдімін. Ойылдықтар балалары мен немерелерінің болашағы және еліміздің тұрақтылығы мен өркендеуі үшін дұрыс таңдау жасайды деп ойлаймын» - деді.

№390 САЙЛАУ УЧАСКЕСІНДЕГІ 100-ШІ ДАУЫС БЕРУШІ

Күн көтерілгеннен кейін сайлау учаскелерінің жұмысы қыза түсті. Дауыс берушілердің де қарасы көбейді. Ойыл селосындағы Ж.Жүсібалиев атындағы Ойыл

қазақ орта мектебінде орналасқан №390 сайлау учаскесінде таңғы 9.00-де алғашқы 100-ші дауыс беруші келді. Ол еңбек ардагері – Болат Бекетаев. Сайлау – елдігіміз сыналар сәт. Мемлекеттің басшысын сайлау болашағын сол елмен байланыстырған азамат үшін маңызды болуы тиіс. Сайлауға қатысу әркімнің азаматтық борышы деп білемін. Сондықтан, мемлекеттің ертеңі – немерелерімнің болашағы үшін бағдарламасы көңілімнен шыққан үміткерге дауысымды бердім. Мен өмірлік тәжірибем сүйене отырып, ел президентін таңдау арқылы өз мемлекетімнің болашағына үлес қостым. Біз әрдайым халық билігі деген оның еркін таңдау жасай алу құқығы екенін айтамыз. Сондықтан, мен де бүгін өз сайлау учаскесіне келіп, дауыс беру бюллетенін толтырып, арнаулы жәшікке салып, таңдауымды жасадым.

№ 391 УЧАСКЕСІНДЕГІ ЕҢ ҚАРТ САЙЛАУШЫ ДАУЫС БЕРДІ

№ 391 сайлау учаскесінде ең қарт сайлаушы 80 жастағы Алексей Бисенғалиев ата болды. Еңбек ардагері бұл сайлауды өте маңызды науқан деп санайды. «Бүгін мемлекетіміз үшін маңызды күн. Ел Президентін сайлауға әрбір қазақстандық атсалысуы

тиіс деп білемін. Бұл әрқайсымыздың азаматтық борышымыз. Біздің тілегіміз елдің тыныштығы, Отанымыздың, отбасымыздың, ұрпағымыздың амандығы. Менде бұл маңызды күні дауысымды беруге келдім. Өз таңдауымды жасадым».

МЕРУЕРТ ЕҢ ЖАС ДАУЫС БЕРУШІ

Ауданымыздағы әр сайлау учаскесінде дауыс беру қарқын-

ды жүріп, зейнеткерлермен қатар, жастар да белсенділік танытты. Соның бірі аудандық мәдениет үйінде орналасқан №389 сайлау учаскесіне қарасты ең жас дауыс беруші Мерuert Бекова. 18 жастағы Мерuert тарихи күннің маңыздылығын да айтып өтті. «Ел болашағы – жастардың қолында» деп Президентіміз айтқандай, әрбір жастың дауыс беруі маңызды. Бұрын «Біз қашан сайлауға қатысып, дауыс береді екенбіз» дейтінмін. Қазір сол күнге жетіп отырмын. Менде бүгін алғашқы рет сайлауға қатысып, өз таңдауымды жасадым» - дейді жас дауыс беруші.

ЖҰМЫС БЕРУШІНІҢ ҚЫЗМЕТКЕРГЕ МІНДЕТТІ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖАРНАСЫН ТӨЛЕУ БАСТАМАСЫ ТАҒЫ 1 ЖЫЛҒА ШЕГЕРІЛМЕК

Жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарналарын төлеуін енгізу тағы бір жылға шегерілуі мүмкін. Бұл туралы ашық талқыға шығарылған Үкімет қаулысында көрсетілген.

«Қаулы 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі және ресми жариялануға тиіс», - делінген құжатта. Айта кетейік, Мемлекет басшысының 2019 жылғы 2 қыркүйектегі Жолдауына сәйкес, жұмыс берушілердің міндетті зейнетақы

жарналарын төлеу биыл енгізілуі тиіс болатын. Алайда, жұмыс берушілерге көп қаржылық жүктеме түсірмеу мақсатында міндетті зейнетақы жарналарын төлеуді 2024 жылдан бастап кезек-кезеңімен енгізу ұсынылды. Жарна мөлшерлемесі:

- 1,5% – 2024 жылдан бастап;
- 2,5% – 2025 жылдан бастап;
- 3,5% – 2026 жылдан бастап;
- 4,5% – 2027 жылдан бастап;
- 5% - 2028 жылға қарай.

«ҚАЗАҚПАРАТ»

ГАЗЕТКЕ ЖАЗЫЛУ - 2023

АУДАНЫҚ «ОЙЫЛ» ГАЗЕТІНЕ «ҚАЗПОЧТА» АҚ АРҚЫЛЫ
2023 ЖЫЛДЫҢ І ЖАРТЫ ЖЫЛДЫҒЫНА ЖАЗЫЛУ БАСТАЛДЫ!

ИНДЕКС

ЖАЗЫЛУШЫЛАР САНАТЫ

6 АЙ

65525

ЖЕКЕ ТҰЛҒАЛАРҒА

3292,42

66525

ЗАҢДЫ ТҰЛҒАЛАРҒА

4971,92

67525

ЖЕҢІЛДІКПЕН ЖАЗЫЛАТЫНДАРҒА
(БАРЛЫҚ ЗЕЙНЕТКЕРЛЕРГЕ)

2812,42

БАЙЛАНЫС ТЕЛЕФОНДАРЫ:

2-11-07, 2-19-02 (РЕДАКЦИЯ)

2-19-98 («ҚАЗПОЧТА» АҚ)

ЕЛ ҚОРҒАҒАН

ЕСЕТ БАТЫР

Көкінің, Есет деген баласы бар
Ісіне әркімдердің таласы бар.
Сейтқали Жанғалиев

БОЗ ДАЛАНЫҢ ТӨСІНДЕ ТҰЛПАР МІНІП ТУ ҰСТАҒАН, ҚОЛ БАСТАҒАН БАБАЛАРДАН ҚАЛҒАН МҰРА – КИЕЛІ ТОПЫРАҒЫМЫЗДЫҢ БІР БӨЛШЕГІ, ТОЛАҒАЙ ТАБЫСТАРДЫҢ, БЕРЕКЕЛІ ЫРЫСТЫҢ БАСТАУЫ БОЛҒАН ШЫРАЙЛЫ ӨНІРДІҢ БІРІ АҚТӨБЕ ДЕП БІЛЕМІН. «САЛТ ДӨСТҮРІМ – ҚАЗЫНАМ» ДЕМЕКШІ, ДАНА ХАЛҚЫМЫЗДЫҢ ҰЛЫ МЕН ҚЫЗЫНА, ЖАЙЛАУЫ МЕН ҚЫСТАУЫНА, ӨЗЕНІ МЕН КӨЛІНЕ, ҚЫРАТЫ МЕН ТӨБЕСІНЕ, ТАУЫ МЕН ОЙЫНА, ШҰРАЙЛЫ ҚОНЫСЫНА ӨДЕМІЛЕП, КЕСТЕЛЕП, КӨРКЕМ АТ ҚОЮ ҮРДІСІ – ЕЖЕЛДЕН ҚАЛЫПТАСҚАН, ҚАНҒА СІҢГЕН ТАМАША ДӨСТҮРІНІҢ БІРІ. ЖӨНЕ БІР ЕРЕКШЕЛІГІ КӨНІЛІ ҚҰЛАҒАН ЕРЕКШЕ ҚҰБЫЛЫС ДҮНИЕЛЕРДІ АҚ ТҮСПЕН ОРАЙЛАСТЫРЫП ОТЫРҒАН. МӨСЕЛЕН, АҚ ҮЙ, АҚ ШАБДАР, АҚ ШАҢҚАН, АҚ ШАРБЫ БҰЛТ, АҚ ШАТЫР, АҚ ШАШТЫ АНА, АҚСАҚАЛ, АҚ ПЕЙІЛ, АҚ НИЕТ ДЕГЕН ТЕҢЕ-УЛЕРДІ КЕҢІНЕН ҚОЛДАНҒАН ЕКЕН. МҰҚЫМ ҚАЗАҚ ЕЛІНІҢ МАҚТАНЫШЫНА АЙНАЛЫП, АТАҒЫН АСПАНДАТЫП ТҰРҒАН АҚТӨБЕ АТАУЫНЫҢ ТҮП-ТАМЫРЫ ОСЫНДАЙ ҰҒЫМДА ЖАТҚАН СЕКІЛДІ.

«Ел үмітін ер ақтар» деген. Тарихы терең қарт Ақтөбенің киелі топырағында кіндігі кесіліп, жауда батырлық, дауда шешендік танытып, халқының бостандығы мен ұлтының тұтастығы, жерінің бүтіндігін сақтау жолында жанқиярлық ерлік көрсетіп тұлғалық деңгейге көтерілген ұлы перзенттер аз емес. Құдайға шүкір, ұлтымыздың ұлан-асыр бағына қарай алтын құрсақ аналарымыз ер ғасырда жаяу жүрек батыр ұлдарын дүниеге әкеліп отырған. Солардың біразының есімі бүгінде аңызға айналып, қайраткерлік тұғырға көтеріліп, тарихта аттары қалған.

Ұшқан құс қанаты талатын кең байтақ өлкеміз бен құтты қоныс атамекенімізді талай шапқыншылық жорықтарда бір сүйемін де жау қолына бермей аман алып қалған есіл ерлердің ерлігі ұрпақтан - ұрпаққа мирас болып келеді. Халықтың батыр перзенттерін ұмытпай, оларды ұлықтап, ардақтап отыруы заңдылық деп білемін. Әрине, Қаракерей Қабанбай, Қанжығалы Бөгенбай, Шапырашты Наурызбай, Тайлақ, Өтеген, Сұраншы, Ер Қосай, Исатай, Махамбеттермен қатар Тілеу батырдың есімін ерекше атаймыз. Оның қаһармандық ісі – 1681-1684 жылдары жоңғарларға қарсы Сайрам қаласы түбіндегі шайқастарда Кіші жүз әскеріне қолбасшылық етуі. Тілеу батыр сондағы ұрыстардың бірінде ерлікпен қаза тауып, Түркістан қаласындағы Қожа Ахмет Ясауи кесенесі жанында жерленді.

Көреген саясаткер, ақыл-парасаты мен батырлығы тең қолбасшы, атадан асыл туған Тілеу ежелгі Тұранның бесігі мен есігі атанған түркі дүниесінің тәжі – қасиетті де киелі Түркістаннан айырылсақ, оның ақыры немен тынарын жақсы білді. Осы Сайрам соғысына Батыс аймақтан әрісі Маңғыстау, берісі Бершүгір, Ұлы Борсық, Арал өңірі, Сағыз-Жем, Темір өзендерін жайлаған қалың елден шамамен он жеті мыңға жуық қол жиналды. Тілеу батыр бастаған бұл әскер Өз-Тәуке ханның алдынан өткен соң, ұрысқа кірді. Ол

заманда он жеті мың сарбаз – көп күш болатын, тыңнан қосылған мол қол қазақ жауынгерлерінің рухын көтереді. Әбілқайыр хан, Әйтеке би, Мөңке би, Мыңбай батыр, Есет Көтібарұлы, Қобыланды батыр, Көтібар батыр, Көбен би, Бөкенбай батыр, Наурызәлі батыр, Асау-Барақ, Жарас батырлар – қазақ ұлтының бағына туып, ер ғасырда елдікті сақтап қалған қайраткер тұлғалар.

Осындай қайтпас қайсар батырлар шоғырында арасынан тама Есет Көкіұлының да есімі бір төбе. Ел аузында «Алланың тасы қатты ма, Есеттің басы қатты ма?» деген сөз қалуы оның осал тұлға еместігін тағы бір аңғартса керек. Бұл төмсіл Есет батырдың Қалмаққырылған деген жерде жауды талқандауда көрсеткен айрықша ерлігінен кейін шыққан деседі.

Есет деген ат еліміздің құйқалы өңірінің бірі Ақтөбе жерінде ең қасиетті есімдердің бірі болып саналады. Ал, жалпы, бұл сөздің түп-төркіні «келісті, лайықты, жаяу жүрек» деген мағынаны білдіреді екен. Біз, қазақ халқы, жарық дүние есігін ашқан нәрестеге ат қою мәселесіне келгенде үлкен жауапкершілікпен қараймыз. Әр атаудың мән-мағынасына терең үңілеміз.

Бала – адамның бауыр еті болғандықтан шаңыраққа шыр етіп келген сәбиге ең жақсы есімді таңдап қоюға тырысамыз. Кейбірі заманына сай, ел арасында кең таралған, заманауи есімдерді қойып жатса, кейбірі ата-бабаларының, ұлы тұлғалардың есімін, кейбірі ежелгі есімдерді беріп жатады. «Азамат деген атқа лайықты, елін қорғар жаяу жүрек жігіт болсын» деген ниетпен Есет деген есім де көп тараған.

Есет Көкіұлы елімізге кеңінен мәшһүр қасиетті әулие, ерен батыр, қызыл тілді шешен, топ бастар көсем болған. Сексеннен асып, бақилыққа аттанып, арада сан ғасырлар өтсе де халықтың жадынан жоғалмаған, зор мәртебеге ие асыл тұлға.

Жаугершілік заманда туып, күреспен есейіп, ер жеткен Есет те ел қорғауға ерте араласып, ерлі-

гімен көзге түсіп, батыр атанады. Тәуке ханның тұсындағы жеңісті шайқастарда Есет батыр Кіші жүз қолын бастайды. Осындай шайқастардың бірінде Есеттің жауынгерлігіне риза болған Тәуке хан: «Айбатың аса түссін, найзаң мұқалмасын, ел намысы тұздығың болсын», – деп бата берген екен.

Қазақ біреуге риза, ісіне тәнті болғанда «текті атаның баласы» – деп жатады ғой. Халқымыз тектің асылдығын мойындаған, адам бойына ұялайтын жақсы әдептің түрлері тектің рухында деп түсінген. Себебі, текті құрметтеу елді сақтайды, ел сақталса жер сақталады.

Есет батыр да текті атаның өнегесіне, бабаның өсиетіне қарап өсті. Шыққан, өсіп-өнген ортасы да елге ерекше танымал ұлылардан құралған. Ол – қайтпас қайсарлығының арқасында аймағына «Таймас» – деген атпен белгілі болған, шекіссе шегінбейтін, күрессе жеңілмейтін, алған бағытынан таймайтын Көкі батырдың баласы. «Өке көрген оқ жоңар» – демей ме, халық даналығы. Көкібатыр да – Салқам Жәңгір мен Жалаңтөс баһадүрлер бастаған Орбұлақ шайқасына қатысқан ер тұлға. Ал, анасы Назым – ақ кете руының атақты биі Балпыштың қызы. «Тектіден нәр алған тозбайды», – деген осы. Туыстық, қандас жағын қуалар болсақ, Маңғыстау өңірінде өмір сүрген әулие, пір Бекет бабаға кәрі нағашы болып келеді. Қазақ Ордасының тарихындағы ең ұлы, дарынды хан, мемлекет қайраткері, дипломат, қолбасшы Абылайханның ең сенімді қол бастаған батырларының бірі қыпшақ Нияз батырдың заманда-сы ретінде сыйластық қарым-қатынаста болған. Есімі әлі де елге кеңінен танылмай тұрған кезде де Әбілқайырды қолдап, оны хан көтеріп, қазақ жасағының қолбасшысы болуға атсалысты. Сонымен қатар, Есет батыр қазақ ұлты санасында қатты сілкініс туғызып, біріккен қазақ қолының жоңғар басқыншылығына қарсы жүз жылдық азаттық соғысында

ірі бетбұрыс жасаған ең үлкен жеңісі 1729 жылы Аңырақай шайқасына Кіші жүздің туын ұстап соңынан қол ертіп барғанына тарих куә. Аңырақай шайқасы – қазақ жерінің тұтастығын сақтап қалуға негіз салған қазақ-жоңғар соғысындағы ең сойқан шешуші соғыстардың бірі екенін білеміз. Алайда, Жоңғариямен ұзаққа созылған аса ауыр соғыста қазақ жасақтары тамаша жеңіске жеткенімен ол табыс баянды бола қоймады. Қазақ хандары мен сұлтандарының тақ таласына байланысты алауыздығы салдарынан бұл күреске Ресей империясы да тартылды. Әбілқайыр қазақ хандығында жеке өз билігін нығайту жолдарын жатпай-тұрмай тынымсыз іздестіре келіп Кіші жүздің ханы 1731 жылы Ресей мемлекетінің қолдауына сүйенуге бел буды. Кіші жүз хандығының Ресеймен одақтасу тұсындағы шешуші кезеңде Есет батыр да белсенділік танытқан беделді де белді тұлғалардың бірі болғаны анық.

Есет батырдың өмірінің бір жарқын тұсы – Қарасақал бастаған башқұрт халқының Ресейге қарсы көтерілісінің кезі еді. Ойсырата жеңіліске ұшыраған башқұрт батыры Есетті паналап, қорған санайды. Ресей жағы болса башқұрттарды жазалау үшін өздеріне тапсыруын талап етеді. Десекте, кедегілер мен қиыншылықтар туындап, қауіп-қатер төніп тұрғанына қарамастан Есеттің ерік-жігерінің, күш-қайратының арқасында қазақтарды арқа тұтып келген башқұрт жауынгерлерінің өмірін сақтап, аман алып қалды. Сондай-ақ, ол, даңқты батыр Сырым Датұлына ақ батасын берген абыз.

Есет батыр ғұмырында 27 рет жекпе-жеке шыққан екен. Ешкімге есесін жібермей, жекпе-жектерінде талай рет жауын жер жастандырған атақты батыр.

1743 жылы оған «тархан» деген әскери шен берілді. Яғни, орыс армиясындағы ең жоғарғы атақ. Қазақстанның батыс өңірін зерттеген белгілі ғалым Зәкириддин Байдосов Есет батырға тархан

атағының берілуін талдап, мынадай қорытындыға келеді. Бірінші, Есетпен бұрын «тархан» атағы Шақшақұлы Жәнібекке берілген. Жәнібек пен Есет ел арасында өте беделді тұлғалар болды. Патша үкіметі олардан қолдау күтті, олардың қолдауына ие болу өте маңызды еді. Екіншіден, басқа сұлтандар, старшин, билерге тархандықты үлгі қылып көрсетуді сол арқылы өз жағына шығаруды көздеді. Үшіншіден, Жәнібек, Есет батырлар арқылы бұқара халықты патша тағына бас идіруді көздеді. Төртіншіден, патша шенеуніктері Жәнібек, Есеттерді өз үйірлеріне тарта отырып Әбілхайыр ханды оқшаулап, оның беделін түсіруді қалады.

Әбілхайыр хан өлтірілгеннен кейін оның орнына баласы Нұралы хан сайланады. Әбілхайырдың кезінде оның ұлы Әділ аманатта болатын.

Енді аманатқа Нұралы ханның өз баласын беруі талап етілді. Тек Нұралы хан ғана емес, Есет, Жәнібек батырлардың да балалары аманатқа берілсін деген талап қойылды. Олардың есімдері ханмен қатар аталып, маңызды жұмысқа тартылып тұр. Патша билігі елді отарлау үшін осындай сұрқия әдістер мен тәсілдер қолданып бақты. Орынбор комиссиясының бастығы И.Неплюев 1743 жылы 8 шілде күні Кіші жүз және Орта жүз қазақтары туралы Сенатқа хат жазды. Бұл хатта отарлау саясатын сәтті жүргізу үшін жергілікті халық арасына іріткі салу, араздық пен бақталастық туғызу, ең беделді адамдарды жіктеп, бірін көтеріп, екіншісін төмендетіп дурдараздық туғызу үшін оларға атақ, дәреже беру туралы айтылды. Орынбор орыс әкімшілігі Есет сияқты беделді тұлғалардан көз жазбауға тырысты. Олардың сыртынан жасырын хабарламалар алынып, құпия барлаушылар жіберіліп отырды. Олардың қыс қыстауы, жаз жайлауы үнемі бақылауда болды. Мысалы, Есет батырдың көшу маршруттары Сырдария өзенінің төменгі ағысы, Елек өзені, Жем бойы, Борсық құмы болатын. Оның бәрі ескерілді.

Бұл жағдайлар Есет батырға да аян еді. Ресей мен іргелес аудандарға әскери бекіністердің көптеп салынуы оны қатты толғандыратын. Көршілес естек (башқұрт) халқының мойнына ілінген отарлық бұғаудың қазақ халқына да келерін сезінгенмен, ертеңнен үмітін үзбеді. Ет пен сүйектен жаратылып туғаннан соң мына апақ-сапақ өмірдің қоңыр күзі, ақшамы болатыны да заңдылық. Есет батыр да салиқалы жасқа жетіп, қазыналы қарттық шағын өткеріп, жорықты сапарда емес, өз үйі-өлесі төсегінде жатып, жарық дүниемен қош айтысты. Бақилыққа аттанар алдында замандастарын жинап, бақұлдасы: «Менің басты арманым – Отанымды, туған топырағымды жау аяғына таптатпау еді.

Ал азаттық жолында қолымнан қару түспеді, өзім аттан түспедім. Жаумен алысып, дұшпанның жағасын жырта жүріп, ұрыс даласында өлсем бе деп едім. Бірақ, Алланың ұйғарымы осылай болды. Ертең денемді қара жердің қойнына тапсырар кезде басымды Шығысқа, аяғымды Батысқа қаратып жерлендер. «Жауды аяғыммен тіреп жатайын», – деп өсиет қалдырыпты.

Тағы бір әңгімеге құлақ түрсек, Есет батырдың замандастары: «Оның бұл дүниеде не арманы бар екен, сұрайықшы», – деп жиналып келіпті. Сонда Ақмаңдай асыл перзентін, тайай ханды жорықтарда жан серік болған, Шалқар теңізінен Аңырақайға дейін барған Ақмоншақтай тұлпарын айтып: «Өмірде Ақмаңдайдай ұл сүймедім, Асатын Ақмоншақтай ат мінбедім. 40 жыл қырғын болса, ажалды өлер, Әкінем, жау қолында неге өлмедім?» – деген екен. Дөңгеленген дүние тынымсыз

шыр айналумен келеді. Содан бергі аралықта да адамзат қаншама ғасырды артқа тастады, сан қилы замандар, дәуірлер зымырап өте шықты, әртүрлі қоғамдық формациялар ауысты, жүйе өзгерсе де халықтың ұлы тұлғаға деген махаббаты бір сәтке де айныған жоқ, біз – соның куәсіміз. «Ердің соңы Есет, пірдің соңы Бекет», – деген ұғым ел аузында әлі күнге дейін жалғасып келе жатқанының өзі баһадүр бабаларға, тарихымызға деген зор құрметтің, қошеметтің нышаны деп білемін. Ұлыларды ұлықтау – өткенді ұмытпау деген сөз. Бұл бағыттағы істер елдігіміздің еңселі, бірлігіміздің бекем екенін айшықтай түсті. Ең бастысы, ұрпақтар сабақтастығының мәңгілік екенін көрсетті.

«Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты құжатта: «Туған жердің әрбір сайы мен қырқасы, тауы мен өзені тарихтан сыр шертеді. Әрбір жер атауының төркіні туралы талай-талай аңыздар мен әңгімелер бар. Әрбір өлкенің халқына суықта пана, ыстықта сая болған, есімдері ел есінде сақталған біртуар перзенттері бар. Осының бәрін жас ұрпақ біліп өсуге тиіс». Осыған сай соңғы жылдары Ақтөбе өңірінде оң өзгерістер белең алғанына қуанамыз. Ізгі мұраттарға толы шараларды өмірдің барлық саласынан кездестірдік. Өндіріс әлеуетінің артуы, рухани шаралардың көптеп қолға алынуы көңіл қуантады. Әбілқайыр ханға арналып кесене салынуы, Едіге батырға ескерткіш қойылуы, Әбілқайыр ханның зайыбы Бопай ханымның есімімен аталған бала-бақшаның ашылуы сияқты үлкен істердің алдағы уақытта да жалғасын табатынына сенімдіміз. «Нұр-Ақтөбе» шағын ауданында ашылған Есет баба ескерткіші де көз тартады. Бұл шаруалардың бәрінде де ел азаматтарының ұйымшылдығына ризамыз.

Есет баба есімі мәңгі халықтың жадында. Бестамас елдімекенінің мавзолейі ашылып, киіз үй үлгісіндегі сәнді мұражай тұрғызылғаны көңілге қуаныш ұялатып қана қоймай, ескелең ұрпақты патриоттық рухта тәрбиелеп, бабалар тарихын білуге жұмылдырары анық. Бабаның қайсар рухына тау етуге еліміздің түпкір-түпкірінен ағылған ағайынның непірінде қисап жоқ. Ұлттық кодмыздың тамыры Есет баба сынды ұлылардан бастау алса бүгінгі гүлденген, түрленген Ақтөбедегі салтанаттың салмағы арта түспесе, төмендемейтіні сөзсіз. Демек, Есет батырдың өмірі мен ерлік істері, өнегелі жолы ескелең ұрпақтың санасында жаңғырады деген үмітке жетелейді.

Тосқан ауыз сөзіміздің тобықтай түйініне көлер болсақ, халқымыздың ұлы перзенті, мемлекет және қоғам қайраткері Дінмұхамед Қонаевтың Асанбай Асқаровқа айтқан: Асанбай, қолыңнан келгенше қазақты жиятпауға тырыс, қорлыққа берме. Қорлыққа көнген халық зорлыққа да көнетін иісальмас, ынжық болып кетеді. Ұлт өзінің мүддесін өзі қорғай алатын дәрежеге жетуі керек. Кезінде қазақтың жанын сақтап қалсақ екен дедік қой... Біз ол дәуірден өттік. Енді қазақтың рухын, намысын сақтауымыз керек», – деген толғақты пікірі ойға оралады. Расында, бабаларымыздың сара жолын, елдік істерін еске алып, тарихымызды еңкеуге бағытталған қадамдар қазақтың рухын, намысын жігерлендіретіні сөзсіз. Арқалы ақын Мұқағали Мақатаевтың:

«Өкінбе, әке, отың бар, сенбейтуғын,
Ол мәңгі жанады, көрмей тыным.
Ұрпағың бар, ел менен
ер намысын,
Тірі тұрса қолынан бермейтуғын»

– деген әдемі шумағын бүгін осы бабалар рухына арнай еске алғымыз келеді.

Өмірзақ ОЗҒАНБАЕВ,
тарих ғылымдарының докторы,
профессор.

ЕРКІН ӘНГІМЕ - ЕЛДІҢ ЕРТЕҢІ ҮШІН...

Өткен апта облыстық мәслихаттың бюджет, өңірлік және салалық даму жөніндегі тұрақты комиссия тәрайымы Сұлупан Шынтасова іссапармен ауданға келді. Сапар барысында аудандағы бірқатар әлеуметтік нысандарды аралап, аудан әкімдігінде қоғамдық кеңес мүшелері, мекеме басшылары, аудандық мәслихат депутаты және жастармен кездесті. Аудандық мәслихат хатшысы Сәкен Займолдин кездесу жиынының мақсатын түсіндіріп өтіп, еркін, ашық әңгімелесуге шақырды. Алдымен аудандық экономика және қаржы бөлімінің

басшысы Болатбек Әділханов ауданның әлеуметтік-экономикалық жағдайын баяндады. Алдағы жылға арналған облыстық бюджетте қаржы қарастыру мақсатында өзекті мәселелерді де талқылады. Аудандық аурухананың бас дәрігері Сәндібек Нұрбаев ауылдық жерлерге білікті дәрігерлер жетіспейтінін жеткізсе, аудандық қоғамдық кеңестің төрағасы Берік Бисекенов Ойыл – Қобда тас жолының жайын жеткізді. Ал, жастар ресурстық орталығының басшысы Жангүл Ізгарина аудандағы жастардың белсенділігі

жоғары екенін айтып, жастар басқосатын жастар орталығының керек екенін жеткізді. Кездесуде қатысушылар тарапынан қойылған сауалдарға толық жауап берілген соң, -Сіздермен кездесудегі мақсат та сол қордаланған мәселелерді бірге шешу. Ұсыныс - пікірлеріңіз арқылы алдағы уақытқа бағыт-бағдар жасау, зерделеу жұмыстарын жүргіземіз. Көтерілген өзекті мәселелер, айтылған ұсыныстарыңызды міндетті түрде жеткізетін боламын - деді, Сұлупан Шынтасова.

ГАБАЙҚЫЗЫ

ТҰРҒЫНДАР КӨТЕРГЕН МӘСЕЛЕ

Азаматтарды жеке қабылдау кезінде осы мәселелерді шешуге жәрдемдесу туралы өтінішпен «Ақжар-2», «Ақжар-плюс» және «Взрывпром» тұрғын аудандарының тұрғындары облыстық мәслихат хатшысы Амангелді Нұғмановқа жүгінді. Бұған дейін «Ақжар плюс» ауданының тұрғындары облыстық мәслихатқа осы тұрғын алабын электрмен, сумен және газбен жабдықтау мәселелерін шешуге көмек сұраған болатын. Атқарушы ресми органдарға жүгінген депутаттардың күш-жігерінің арқасында проблемалар шешілді, бірақ облыстық мәслихат хатшысының қабылдауында болған осы тұрғын алабының тұрғыны Жомарт Кәріпбаев түсіндіргендей, өткен уақыттан бері бұл аудандарда халық саны бірнеше есе өсті және су тапшылығы

туындап отыр. - Осы аудандар тұрғындарының атынан облыстық мәслихаттың депутаттары мен хатшысына мәселенің шешілуіне ықпал жасап, жәрдем көрсеткені үшін алғыс айтамын, Сіздің күш – жігеріңізсіз аудан әлі газдандырылмас еді, жарық пен су да болмас еді – деді ақтөбелік тұрғын. Бірақ тұрғындар санының артуымен біз белгілі бір қиындықтарға тап болдық. Мысалы, «Ақжар плюс» ауданында мектеп салу қажеттілігі орын алып отыр, біздің балалар «Ақжар-2» ауданындағы №49 мектепке барады. Ал қазір 320 орындық мектепте 830-дан астам бала оқиды. Аудан тұрғындары облыстық мәслихат депутаттары тарапынан жасалған көмекке алғыстарын білдіре отырып, жинақталған мәселелерді шешуге тағы да ықпал жасауларын сұрады.

Сонымен қатар Жомарт Кәріпбаев тұрғын үй алабының мәртебесін өзгертуге жәрдемдесу туралы өтініш білдірді. - Егер қазір бау-бақша ұжымы мәртебесіне ие болып отырған біздің «Ақжар плюс» өзгерсе, онда проблемалар жеңіл шешілуі мүмкін, - деді ол тағы бір өтінішінде. Облыстық мәслихаттың хатшысы бірқатар сұрақтарды мұқият тыңдап, облыстық мәслихат бұл сұрақтарды өз бақылауына алатынына сендірді. - Тиісті мекемелердің басшылығынан осы сұрақтарға жауаптар талап етілетін болады, осы мәселелерді шешу бойынша ұсыныстар облыс басшылығына ұсынылатын болады, - деп сендірді облыстық мәслихаттың хатшысы. Ақтөбе облысы мәслихатының баспасөз қызметі

АКЦИЯ

"ЗОРЛЫҚ ЗОМБЫЛЫҚСЫЗ 16 КҮН"

«Әйелдерге қатысты кемсітушіліктің барлық нысандарын жою» туралы Конвенция ересіне сәйкес, жыл сайын 25 қарашада «Әйелдерге қатысты зорлық-зомбылықсыз 16 күн» акциясын өткізе отырып, халықаралық зорлық-зомбылық көрсетуді жою күні деп атап өткізеді. Акцияның мақсаты - зорлық зомбылықты ескерту және жолын кесу, ана мен баланы қорғау, қоғамдағы отбасының рөлін нығайтуға бағытталған қабылданып жатқан шаралар туралы таныстыру. Іс-шара барысында

елді мекендерде полицияның қоғамдық көмекшілерін, жастар бірлестіктерін, үкіметтік емес ұйымдарды тарта отырып, отбасылық құндылықтарды насихаттау жөніндегі іс-шаралар жүзеге асырылады. Ақтөбе қаласында «Тұрмыстық зорлық зомбылық құрбандарына әлеуметтік көмек көрсету орталығы» тұрмыстық зорлық-зомбылықтан зардап шеккен тұлғаларға көмек көрсетеді. Консультативті-психологиялық және заңгерлік көмекті тегін ұсынып, қажет болған жағдайда

жәбірленушілерді медициналық көмек көрсетуі үшін медициналық мекемелерге жібереді, уақытша баспана береді, осы ретте тұрмыстық зорлық-зомбылық құрбандарының толық қауіпсіздігі мен анонимділігін қамтамасыз етеді. Балалары бар әйелдер дағдарыс орталықтарында жарты жылға дейінгі мерзімде бола алады.

Айбибі ҚҰСПАНҚЫЗЫ,
Ойыл ауданы ПБ-нің ЖПҚБ ӨЗ-ЗҚТ-ның инспекторы полиция лейтенанты.

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТШІЛЕР ТУРАЛЫ

АҚПАРАТ АВТОМАТТАНДЫРЫЛДЫ

«Мемлекеттік басқару жүйесінде цифрлық технологияларды қолдану – барлық бағдарламаның тиімді жүзеге асуының басты тетігі болуы қажет». Осылайша, барлық құжат айналымын толықтай электронды форматқа көшіру тапсырмасы беріліп, мемлекеттік органдарға артық бюрократия мәселелерін анықтау, кадр процестерін автоматтандыру және кадрлық өлеуетті күшейту міндеттері қойылған болатын. Бұл міндеттердің бірі «Е-қызмет» ықпалдастырылған ақпараттық жүйесі арқылы жүзеге асырылуда. Бұрын-соңды мемлекеттік қызметшілер өзіне қажетті жеке істеріне қол жеткізу үшін кадр маманына жүгінсе, ал еңбек демалысына, іссапарға шығуы кезінде қағаз түрінде өтініш жазып, басшылардың келісімін алуы үшін оларға жүгінуі қажет болатын. Бұл

өз кезегінде жұмыс уақытының тиімсіз жұмсалыуына, негізгі жұмыстарының тоқтап қалуына себеп болатын. Ендігі кезекте, «Е-қызмет» ақпараттық жүйесі арқылы мемлекеттік қызметшілердің жеке істеріне кез келген уақытта қол жеткізуге мүмкіндіктері бар, өйткені аталған жүйеде мемлекеттік қызметшілердің жеке істері электронды түрде сақталып тұр. Осылайша, жыл сайынғы демалысы өтініштер, түрлі қызметтік жазбаларосы жүйе арқылы рәсімделуде және басшылықпен келісу процесі электрондық форматқа ауыстырылды. Яғни, мемлекеттік қызметшілерөздерінің жұмыс уақытын аса маңызды міндеттерді орындауға бағыттауда. Сонымен қатар, кадр қызметшісінің жұмысы да қысқартылып, оның функциясының көп бөлігі автоматтандырылды. Нәтижесінде,

бүгінгі күні облыстағы мемлекеттік органдарменрәсімделген 27035 кадрлық құжаттың 27024 құжаты немесе 99,9%-ы аталған жүйемен электронды түрде рәсімделген. Бұл ретте, облыстық мемлекеттік қызмет істері департаменті барлық мемлекеттік қызметшілерге «Е-қызмет» ақпараттық жүйесін қолдану бойынша әдістемелік семинарлар мен түсіндіру жұмыстарын жүргізіп, құжаттардың жүйеде рәсімделуіне бақылау жасауда. Өз кезегінде, жұмыс процесін автоматтандыру ішкі процестерді оңтайландыру құралы ғана емес, бұл жоғары бәсекелестік жағдайында да артықшылыққа ие болу мүмкіндігі болмақ.

Гүлнұр МУСАШЕВА,
ҚР Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Ақтөбе облысы бойынша департаментінің бас маманы.

ЖҰМЫС БЕРУШІЛЕР КҮНІ ЕКІЖАҚТЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚТЫ НЫҒАЙТУ

15 қараша күні еліміздің барлық колледждерінде алғаш рет жұмыс берушілер күнін атап өтті. Осы орайда атаулы күн Ойыл аграрлық колледжінде ашық есік күні өткізілді. Алдымен «Жұмыс беруші күні» аясында жұмыс берушілер үшін колледждің материалдық-техникалық базасы көрсетіліп, "Жас маман" бағдарламасы бойынша жабдықталған колледж және зертханалар бойынша экскурсия ұйымдастырылды. Әрі қарай «Әлеуметтік серіктестік - қоғамды дамытушы күш» атты дөңгелек үстел басындағы диалогпен жалғасты. Алғы сөз колледж директоры Серік Займолдинге беріліп, ашық есік күнінің мән-мақсаты - кадрлар даярлау сапасын арттырып, жұмыс берушілермен өзара тиімді

жұмыстарды одан әрі арттыруға арналғанын жеткізді. Сондай-ақ оқу ордасының білім беру жүйесі бойынша атқарылып жатқан жұмыстарға тоқталды. Жұмыс беруші күні аясында өткен дөңгелек үстел соңында шаруа қожалық төрағалары мен колледж директоры Серік Займолдин меморандумға қол қойды. Сонымен қатар бірқатар шаруа қожалықтарына ҚР оқу-ағарту министрі Асхат Аймағамбетовтің, «Атамекен» кәсіптік палатасының, Ақтөбе облысы білім басқармасының және колледж директорының алғыс хаттары табысталды. Айтулы шара соңында колледж тарихынан сыр шертетін және білім алушылардың жасаған бұйымдары қойылған көрме көпшілікке таныстырылды. Сондай-ақ директордың оқу ісі жөніндегі орынба-

сары Шолпан Изматова шараға қатысушыларға тренинг өткізді. Жұмыс беруші күніне орай бос жұмыс орындарының жәрмеңкесі өтті. Жәрмеңкеде шаруа қожалық төрағалары қажетті мамандарға сұраныс беріп, бос жұмыс орындарын ұсынды. Ауыл шаруашылығы саласына қажетті кәсіби маман даярлап отырған іргелі оқу орнының мамандарына қызығушылықпен қарап, ұсыныс-тілектерін жеткізді. Сөз соңында «Мұрагер», «Естек» шаруа қожалықтарының төрағалары қиындығы мен қызығы мол ұстаздық жолындағы колледж ұжымына алғыс айтып, білікті маман даярлауға сәттілік тіледі.

Гаухар АЛЕКСЕЕВА,
Ойыл селосы.

«АШЫҚ ӘКІМДІК» - ХАЛЫҚҚА ЖАҚЫНДЫҚТЫҢ ЖОЛЫ

Қазақстанның әлемнің бәсекеге неғұрлым қабілетті елдерінің қоғамдастығына кіру жолындағы ұмтылысына орай, мемлекет басшысы сыбайлас жемқорлықпен ымырасыз күресу мемлекеттік саясаттағы негізгі басымдықтың бірі екенін атап өтті. Оның пікірінше, заң үстемдігін орнатып, нағыз құқықтық мемлекет құру үшін, ең алдымен, жемқорлықтың тамырына балта шабу керек. Сонымен қатар, бізге елдің тұрақтылығын, азаматтардың конституциялық құқықтары мен бостандықтарын сақтай отырып, бір мезгілде қоғам мен мемлекетті басқарудың неғұрлым тиімді жүйесін қамтамасыз ете алатын биліктің қазіргі заманғы демократиялық нысанына қарай жылжи беруіміз қажет. Осыны іске асыру үшін елімізде жүріп жатқан әкімшілік реформа шеңберінде мемлекеттік басқарудың нәтижелілік, ашықтық және есеп берушілік қағидаттарына негізделген сапалық тұрғысынан жаңа үлгісін құруды жүзеге асыруға осы кезден бастап қамдануымыз керек. Әрине, ол үшін қоғамның мемлекеттік қызметке деген сенімін қалыптасуына алдымен мем-

лекеттік қызметшінің көрсететін қызметіне адал болуы аса маңызды. Мемлекеттік қызметшілер әкімшілік-құқықтық субъектілері ретінде қоғамдағы түрлі салаларда, атап айтқанда, экономика, әлеуметтік-мәдениет және әкімшілік-саяси аяларын басқару, мемлекеттің қызметін нығайту сияқты сұрақтарды шешуде аса маңызды орын алады. Демек, мемлекеттік қызметші қоғамның мүддесі мен құқығы үшін қоғамға әділ қызмет ететін тұлға болып өзін-өзі қалыптастыруы қажет. Қазіргі таңда, барлық салаларда жаңа реформалар туындауы, мемлекеттік қызметшінің де жаңа талаптарға ұмтылуына әсерін тигізеді. Мемлекеттік қызметші өз кезегінде білімді, білікті, заман талабына сай жауап беретін, ең бастысы қоғаммен жұмыс істеуде биязы мінезді маман болуға ұмтылуы тиіс. «Мансапқорлық көрсетпей, халыққа жақын, әр істе әділ болып, әр адамның мұң-мұқтажын қолдан келгенше түсініп, жауап беріп, шығарып салу, ол – біздің парызымыз. Мына біз, мемлекеттік қызметкерлер сол кезде халыққа жақын болатындығымызды басты қағида деп ұғынуымыз керек.

Қоғамға қызмет көрсету барысында да, қызметтен тыс уақытта да қоғамға жат мінез-құлық, оның ішінде қоғамдық орындарда адамгершілікке нұқсан келтіретін күйде болу жағдайларына жол бермеуі керек. Осы орайда, биылғы жылы Ойыл ауданына қарасты Қараой, Ш. Берсиев атындағы ауылдық округтерінің әкімдігінде халыққа қолайлы мемлекеттік қызмет түрлерін ұсыну мақсатында, «Ашық әкімдік» форматында жұмыс істеуді қолға алу үшін арнайы кабинеттер жасакталды. Бұл жоба – Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлының жергілікті атқарушы органдардың халықпен тығыз байланыс орнатудың жаңа форматына көшу туралы тапсырмасы аясында аудан әкімі А.Қазыбаевтың бастамасымен жүзеге асырылды. Ел президенті Қасым-Жомарт Кемелұлының Қазақстан халқына Жолдауына арқау болған бағыттардың бірі – «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» тұжырымдасын іске асыру – бірімізге ортақ міндет.

А.СҰЛТАНОВ
Қараой ауылдық округінің әкімі.

ХАБАРЛАНДЫРУ

Ойыл ауылдық округінің 2023-2024 жылдарға арналған жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі жоспарды бекіту үшін 2022 жылдың 30 қараша күні 15.00-де аудандық мәдениет үйінде қоғамдастық жиынының отырысын өткізетіндігін хабарлаймыз!

Ойыл ауылдық округінің әкімдігі

Ойыл аудандық аурухана ұжымы және кәсіподақ ұйымы Ойыл аудандық ауруханасының бас есепшісі Есенғарина Жанаргүл Сабырқызының ардақты әкесі
Төлеуов Сабыр Құнанұлының
қайтыс болуына байланысты отбасына, ағайын-туыстарына қайғысына ортақтасып, көңіл айтады.

Ойыл аудандық мәдениет саласы қызметкерлерінің бастауыш кәсіподақ ұйымы аудандық мәдениет үйінің күзетшісі Орынбаев Айжарыққа жолдасы
Бибатманың
мезгілсіз қайтыс болуына байланысты қайғырып, көңіл айтады.

Ойыл аудандық мәдениет саласы қызметкерлерінің бастауыш кәсіподақ ұйымы аудандық мәдениет үйіне қарасты «Даңқ» саябағының күзетшісі Жұбанов Аманғалиға апасы
Гүлайымның
қайтыс болуына байланысты қайғырып, көңіл айтады.

Газет Қазақстан Республикасы Инвестициялар және Даму министрлігі Байланыс, Ақпараттандыру және Ақпарат комитетінде 2016 жылдың 21 қаңтарында тіркеліп, №15790-Г куәлігі берілген.

АУЫЛДЫҢ АТЫ – ТАРИХТЫҢ ХАТЫ

Қазіргі Қайыңды ауылдық округінің аумағында 1951 жылғы колхоздар іріленгенге дейін төрт колхоз болған. Олар: Саға, Қайыңды, Қызылжұлдыз, Жаңа құрылыс. №5 Қайыңды ауылдық кеңесі Саға, Қайыңды колхоздары ал, №17 Байтаков ауылдық кеңесіне 1938-1940 жылдары қазіргі Атырау облысының Тайсойған жерінен көшірілген Қызылжұлдыз, Жаңақоныс колхоздары қарады. Қызылжұлдыз колхозы Темірмол, Беркімбай, Қызылсай жерлерін ал, Жаңақұрлыс колхозы Егінді, Шоқпар, Аққұдық, Ақшеке-лек жерлерін қоныс етті. Қазірде Егінді, Шоқпар, Аққұдық жерлері Қобда және Темір ауданына қарайды. Бұл шағын колхоздардағы бастауыш мектептерде әр кезде Н.Мусағалиева, Ш.Есжанов, С.Бошанов, Х.Өтешовалар мұғалім болып жасады. Сол кездегі жағдай бойынша осы колхоздардың үлкені Саға колхозы болды. Кезінде онда 60-қа тарта отбасы болған. Колхозда монша, наубайхана жұмыс жасаған. Саға мектеп үйінің іргетасы 1936 жылы колхоздың сол кездегі мүшелері Сейсенбі Төребеков, Ақбазар Ержанов, Атабай Бишекев, Жақсыбай Жетпісбаев, Сақу Жарбосынова сияқты аға-апалардың күшімен салынған. Саға бастауыш мектебінің алғашқы мұғалімі - Сапа Әлжанов. Мектепте сол жылы 10 бала оқыған. Олардың ең жасы алтыда, ең үлкені он екі жаста болған. Ол оқушылар: И.Ақбазаров, Е.Сүлейменов, Ж.Әбуов, Е.Серғалиев, Ү.Тоғанова, Ш.Қарабекова т.б. Саға ауылындағы бастауыш мектеп жабылғанға дейін әр жылдары Ү.Сатаев, А.Убнязов, Х.Өтешова, Ш.Смағұлов, Т.Наренговтар ұстаздық еткен. 1936 жылы көлге су

шығару мақсатында Саға бөреті салынды. Бөрет берік болу үшін талдар отырғызған. Қазір сол талдар Саға талы немесе Тоған талы деп аталады. Суы мол қалың ағашты саялы, шөбі шұрайлы жер. 1951 жылы күзде Партияның Орталық Комитетінің қаулысы бойынша осы төрт колхоз біріктіріліп, іріленген Қайыңды колхозы құрылды. Колхоз төрағалығына Ә.Оралов, орынбасарлығына Б.Ганаев, ауылдың кеңес төрағалығына С.Жарбосынова сайланды. 1957 жылы наурыз айында Саралжын колхозы құрылып, Қайыңды колхозы оның №2 бөлімшесі 1962-1972 жылдары қазіргі Темір ауданындағы Қайыңды совхозының №2 бөлімшесі болады. Қазақ ССР Министрлер советінің қаулысымен 1972 жылы мамыр айында Аманкелді атындағы совхоз құрылды. Қайыңды ауылы №1, ал Көсембай ауылы №2 бөлімше болып біріктірілді. Совхоз директоры болып Шаймерден Базарғалиев тағайындалып, 1979 жылға дейін еңбек етті. Жаңадан құрылған совхоздың бас мамандары болып Б.Убнязов, Қ.Нұрмашев, Ж.Сейітқалиев, А.Жармұқанов, Қ.Тайшыбаев, Ж.Жақыпов, М.Елғондіндер жұмыс жасады. Совхоз құрылғаннан кейін партия ұйымының хатшысы Б.Демесінов, жұмысшылар комитетінің төрағасы Е.Баймұқанов, Саға селолық кеңесі атқару комитетінің төрағасы Қ.Құрманғазындер шаруашылықтың дамуына көп күштерін жұмсады. Шаруашылықтың дамуына елеулі үлес қосқан совхоз басшылары болып қызмет еткен Балуаниязов Мырзағұл мен Доспамбетов Дәулетжанның еңбектері лайықты бағаланды. Совхоздың маман-

дары болып еңбек еткен Т.Сисенов, Ж.Әбуов, Т.Орынбасаров, Б.Нысанбаев, С.Аққожин, Б.Бейісов, Ж.Тәжіғалиев, Т.Тәжібеков, Ж.Сүйінов, С.Өтеғалиев, Б.Әбиев, Б.Жақсыбаев, Т.Ғалымжанов, Б.Дүйсенғалиев, Б.Жармұқанов, С.Тышқанбаев, Ғ.Көппағамбетов, Т.Оразбаев, Қ.Мадешов, Қ.Оразова, Б.Бисекенов, М.Бисенғалиев сынды азаматтардың еңбегін атап өтпекке болмайды. 1986-1990 жылдары орта есеппен жылына егілген 10000 га егістіктен 67000 ц. өнім алынып, оның 27000 ц. мемлекетке өткізілді. Жыл сайын 2660 бас ірі қара 30655 бас қой, 674 жылқы бағылып, 145000 ірі сабақты мал азығы 31315 ц. жүгері сүрлемі дайындалып отырылды. Мемлекетке жыл сайын 8300 ц. ет, 700 ц. сүт, 426 ц. жүн тапсырылды. Етке тапсырылған ірі қараның орташа салмағы 400 кг. ал қой 38 кг. жетіп отырды. Сол жылдары кеңшарға 80-ге тарта әр түрлі тракторлар, 63 автомашина, 42 астық комбайны және басқа да көптеген ауылшаруашылығы машиналары болды. Жыл сайын 8 га жерге көкөніс 18 га. жерге бақша, 5 га жерге картоп егіліп отырды. Әр жүз аналықтан 100 қозы, 73 бұзау алу қамтамеленді. Шаруашылықтың ілгері қадам басып, экономикасының артуына, озаттарымыздың қосқан үлесі мол.Атап айтқанда, әр жүз саулықтан 100-132 аралығында қозы алып, аман өсірген «Еңбек Қызыл Ту» және «Құрмет белгісі» ордендерінің иегерлері Қабден Нұржігітов, Сабырғали Аққожин Қазақ ССР-ы ауылшаруашылығына еңбегі сіңген қызметкері «Құрмет белгісі» орденінің иегері Сағынғали Байғондин, «Еңбектегі ерлігі үшін» медалі иегері Жүбанияз

Төреханов, Сағынбай Байжіре-новтің еңбектері мақтан етуге тұрарлық. Сонымен қатар шаруашылықтың қай саласында болмасын механизаторлардың еңбек үлесі қомалы, екі мәрте «Еңбек Қызыл Ту» және «Халықтар достастығының» иегері Еркін Хамзин, «Еңбек Қызыл Ту», «Құрмет белгісі» орденді Есекен Батырғалиев және еңбек озаттары Сембай Құлбаев, Айтқали Жаманқұлов, Амангелді Егізбаев, Есенбай Мұханбетқалиев, Асылбек Құрманов, Жәуміт Оралов, Махмұт Әбиев. Кеңшардағы мсханизатор бригадаларының жетекшілері ІІ-ІІІ дәрежелі «Еңбек Даңқы» ордендері мен «Тың жерді игергені үшін» медальдарының иегері Есен Сүлейменовтің Октябрь революциясы, «Еңбек Қызыл Ту» ордендерінің, Бүкіл Одақтық Ауылшаруашылығы көрмесінің мсдалінің иегері Мұрат Тілегеновтің еңбектерін атап өткен жөн. Кеңшар 1994 жылдың маусым айынан ұжымдық ауылшаруашылық кәсіпорны, ал 1995 жылдың желтоқсанынан 1999 жылдың сәуір айына дейін Қайыңды өндірістік кооперативі болып, 1999 жылдың шілде айында жабылды. «Жергілікті өкілетті және атқарушы органдар» туралы заңға сәйкес Саға селолық кеңесі 1994 жылдан бастап Қайыңды ауылдық округі болып аталды. Қайыңды ауылдық округі Ойыл ауданының солтүстік- шығысында орналасқан. Округ аймағының солтүстігінде Қобда ауданымен, шығысында Темір ауданымен, оңтүстігі мен батысында ауданның Ш.Берсиев, Ойыл, Саралжын округтерімен шектеседі. Ақпарат «Киелі мекен Қайыңды» кітабынан алынды.

Құттықтау

Ойыл селосы
Рысбаева Балқия Тілеуханқызына!
Сізді 60 жас мерейтойыңызбен шын жүректен құттықтаймыз!

Сіз өз мерейтойыңызға лайықты да құрмет тұтарлық музей саласының жетістіктермен келіп отырсыз. Өз еңбек жолыңыз да мәдениет, кітапхана қызметінде таллай белестерден өтіп, ұжымдарыңызбен достарыңыздың құрметіне бөлене отырып, музей саласында басшылық қызмет жасауда республика деңгейіне дейін жоғары дәрежеде ұйымдастырушылық, жаңашылдық, талапшылдық қабілетіңізді танытып келесіз. Халқымыздың рухани мұрасын жинақтауда, зерттеуде және насихаттау жұмыстарында ерекше ынта жігермен жас ұрпақтың санасына сіңіруде еңбегіңіз ұшан-теңіз. Ерекше қасиетіңіздің арқасында әріптестер мен ағайын-туыстарыңыз, бауырларыңыздың құрметті де, сыйлы, абыройлы, қамқоршысы екеніңізді ұжымға үлгі ретінде көрсетіп келесіз. Бүгінгі мерейтойыңызда Сізге зор денсаулық, ұзақ ғұмыр, өмірдің жақсылығы мен асқақ абыройын тілейміз! Шаңырағыңызға құт-береке, ырыс- ынтымақ, бірлік тілейміз!

Гүлдей болсын өміріңіз,
Нұрға толсын көңіліңіз.
Биік боп жұлдызыңыз
Көктемдей құлпырыңыз.
Бақыт қонсын басыңызға
Қолдап жүрсін Тәңіріңіз!

Құттықтаушылар: Ш.Берсиев атындағы
Ойыл аудандық өнер және өлке
тарихы музейінің ұжымы

КАЙЫҢДЫДАҒЫ КУАНЫШ

Биыл балалар жылына орай ауданда көптеген ойын алаңдары салынып, пайдалануға берілуде. Өткен сәрсенбіде Қайыңды ауылдық округінде балалар ойын алаңының ашылу салтанатты өтті. Алдымен халықты бұл қуанышты сәтпен аудан өкімінің орынбасары Мұратбай Айдарбаев бөлісіп, ауданда халық игілігі үшін атқарылып жатқан жұмыстарға тоқталып өтті. Қайыңды ауылдық округінің әкімі Ырғызбай Қосдаулетов игілікті іске ұйытқы болған жеке кәсіпкерге алғысын білдіріп, Алғыс хаты пен ескерткіш сыйлығын табыстады. Балалар жылына байланысты

жергілікті бюджет есебінен 7,300 млн. теңгеге салынған балалар ойын алаңының құрылысын мердігер Ершат Боханов жүргізді. Ауыл тұрғыны Сабырғали Аққожин игі іс одан әрі өркендей түссін деген батасын беріп, жаңа алаңның лентасын қиды. Бұдан кейін, қуанышқа ортақтасып келген ауыл тұрғындары балаларымен ойын алаңына алғашқы қадамдарын жасап, алаңның іші мәре - сөз болды. **PS Ашылу салтанатынан кейін аудан өкімінің орынбасары ауылдағы әлеуметтік нысандарды аралап, қысқы маусымда дайындық жұмыстарымен танысты.**

ӘКІММЕН ӘНГІМЕ

МЕМЛЕКЕТТІҢ КОЛДАУЫ – МЕРЕҮЛІ ІСТЕРДІҢ БАСТАУЫ

Қоғамдық диалог, ашықтық, адамдардың қажеттілігіне жеткізілген қою барлық мемлекеттік органдар қызметінің басты басымдықтарының бірі. Ел экономикасының өркендеуі мен қоғамымыздағы бірлік пен ынтымақтастықты қамтамасыз ету мақсатында, сондай-ақ тұрғындардың әлеуетін арттыру мақсатында жүзеге асырылып жатқан іс-шаралар туралы Қайыңды ауылдық округінің әкімі Ырғызбай Қосдаулетовпен сұхбаттастық. **–Ырғызбай Төлеуұлы, күре жолдан қашық болмаса да, бүйірде жатқан ауылдың бұйымтың көп. Тұрғындардың өртүрлі кездесу-**

лерде көтеріп жүрген мәселелері қалай шешіліп жатыр? -Мемлекет басшысы тарапынан алдымызға қойған жаңа міндеттер мен талаптарды орындау негізінде және ауыл тұрғындарының кездесулер кезіндегі ұсыныстары мен сын ескертпелерін қанағаттандыру мақсатында кешенді жоспар жасалды. Өрине, аудан әкімінің және ауылдық округ әкімінің есеп беру кездесулерінде тұрғындармен әлеуметтік және қоғамдық маңызы бар өртүрлі мәселелер көтеріліп, олар бақылауға алынып, өз шешімін тауып жатыр. Біздің округтің басты мәселесі – жылдың кез-келген

уақытында қиындық тудырып отырған жол қатынасы. Биылғы басты жаңалық - Ақжар-Кемер көтерме жолын жөндеу басталды. Ауылды жарықтандыру мәселесі де шешімін тапты. Округке қарасты екі ауылда да орталықтандырылған ауыз су құбыры әр үйге кіріп тұр. Интернет желісі бар. **–Ауылдың дамуы демографиялық динамикасына байланысты. Мемлекеттік бағдарламаларда негізінен халқы тұрақты, көрсеткіші жоғары ауылдарға бағытталды. Сондықтан, ауылдың бүгінгі тынысы қандай?** -Қайыңды ауылдық округіндегі Ақжар, Көсембай ауылдарында

жалпы халық саны 2022 жылдың бірінші жарты жылдығына 1214 адам, 2021 жылмен салыстырғанда халық саны 5 адамға өскен. Биыл 9 сәби дүниеге келді. Округте барлығы 199 үй бар, онда 218 отбасы тұрады. Ауыл төңірегінде 37711 гектар жер селолық округ әкімдігіне бекітіліп берілген. Бұл округ тұрғындарына мал басын бастады. Ауылдық округ бойынша 3932 бас мүйізді ірі қара, 11884 бас қой-ешкі, 616 бас жылқы тіркелген. Округте 4 мал дәрігері қызмет жасайды. Олар жоспарға сай мал ауруларына қарсы епке жұмыстарын жүргізіп отыр. Ауыл тұрғындарының ауызбіршілігінің және мал дәрігерлерінің нәтижелі жұмыстарының арқасында профилактикалық іс-шаралар жұмыстары ұйымшылдықпен жүргізілуде. Малдарды жұқпалы ауруларға тексеру үшін қан алу, қарсы егі жұмыстары уақытында жүргізілуде. Дегенмен тұрғындардың сойылған, сатылған малдарын ИСЖ базасынан есептен өздігінен шығаруы баяу. Халқымыз «Бірінші байлық – денсаулық» деп бекер айтпаған. Округте 1 дәрігер-

лік амбулатория, 1 фельдшерлік пункт және 1 автокөлік бар. 6 маман жұмыс жасайды. Округте сарып, туберкулезбен ауырғандар тіркелмеген. Алғашқы дәрігерлік көмек көрсетуге дәрілер алынуы қойылады. Бір қынжылтарлық жағдай жедел жәрдем көлігі ескірген. Жиын сайын осы мәселе айтылып келеді. Кей кездері дәрігерлер науқастарды аудан орталығына жеке көліктермен апарайды. **–Мемлекет тарапынан шаруашылықтарға жасалып жатқан мүмкіндіктер көп. Шаруашылықтардың атаулы бағдарламалар арқылы еңбек өнімділігін арттыруға ұмтылысы қалай?** - Мемлекеттен берілетін көмектің арқасында биылғы жылы «Ақпағамбет» шаруа қожалығы жаңа трактор және шөп шабатын құрылғы алды. «Бекжан» шаруа қожалығы жаңа тракторды, «Құттығай» шаруа қожалығы шөп баулағыш алды. 2022 жылдың ІІ тоқсанына «Халықты жұмыспен қамтуға жәрдемдесу және еңбек ресурстарының ұтқырлығы арқылы еңбек нарығын дамыту» бойынша округ бойынша аз қамтылған, көп балауы отбасының 19 мүшесі қоғамдық жұмысқа тартылса, 2 жас «Жасыл ел» бағдарламасы бойынша еңбек етті. Округ бойынша 12 отбасының 66 мүшесіне 1 261 255 теңге атаулы әлеуметтік

көмек тағайындалды. Алайда, шаруа қожалықтарының жұмыс күшіне үнемі мұқтаж болып отыратындығына назар аударма кеткім келеді. Сонымен бірге округте қоғамдық табынды бағуға малшы шықпайды. -Ауылдың ажары азаматына сын. Бұл бағытта да мемлекеттен қолдау көп. Арнаулы бағдарламалар бар... **–«Өңірлерді дамыту» бағдарламасы бойынша бөлінген қаражатқа Ақжар ауылындағы орталық көшелерге қатты жамылғы төсеу үшін жобалық-сметалық құжаты жасақталды. Аmandық болса, алдағы жылы Ақжардың көшелеріне асфальт жамылғысы төселеді. Өзіміздің кешенді жоспарымызға сәйкес, былтыр жасанды шағын футбол алаңы биыл балалардың ойын алаңы, хоккей корты жасақталды. Ал, 1985 жылы туған мектеп түлектері өздерінің 20 жылдық кездесулерінен естелік ретінде воркуот сатып берді. Бұл өз кезегінде ауыл балаларының уақытын тиімді пайдалануына мүмкіндік туғызып, спортпен тұрақты шұғылдануына жол ашады.**

–Өңіміңізге рахмет! Сұхбаттасқан С.ҚОЙБАҒАРОВ.

МАҚАЛАЛАР ТОПТАМАСЫ ҚАЙЫҢДЫ АУЫЛДЫҚ ОКРУГІНІҢ ӘКІМДІГІМЕН БІРЛЕСЕ ДАЙЫНДАЛДЫ.